

SCHONE RIVIEREN HACKATHON 2022

Challenge: De verwaaiing van piepschuim (EPS) in rivieren

Piepschuim (geëxpandeerd polystyreen, EPS) behoort tot de meest gevonden items in de rivieren. EPS is licht van gewicht, verwaaibaar en vormt één van de grootste plastic uitdagingen van deze tijd omdat het snel afbrokkelt in kleine stukjes en dan zich overal verspreid bijna niet meer op te ruimen is. EPS wordt gebruikt in de bouw als (toeslag bij) funderingen, en als isolatiemateriaal, ook in de vorm van losse bolletjes in spouwmuren. In de verpakkingindustrie wordt het toegepast als beschermingsmateriaal. Op bedrijventerreinen, bouwplaatsen en afvalbrengrstations en -overslag wordt vaak in de open lucht met het materiaal gewerkt met grote risico's op verspreiding. Welke maatregelen zijn er nodig? Welke interventies kunnen effectief werken? Wat kan de overheid doen?

Challenge

Welke effectieve maatregelen en interventies kunnen we ontwikkelen tegen verspreiding van EPS op bouwterreinen, havens en industriegebieden en hoe zorgen we ervoor dat de gebruiker deze naleeft?

Huidige situatie

De Europese Unie heeft in de Single Use Plastic richtlijn voedsel- en drankverpakkingen van EPS verboden vanaf juli 2021, vanwege de grote kans om ongecontroleerd in het milieu terecht te komen en de slechte recyclebaarheid van deze toepassing. Tegen EPS voor andere verpakkingen, zoals witgoed, apparatuur, machines en elektronica en toepassing van EPS als isolatiemateriaal en in funderingen zijn echter geen maatregelen afgekondigd. Daarnaast worden gebruikers van EPS in de huidige situatie niet verplicht ervoor te zorgen dat er geen EPS van het bouwterrein of bedrijventerrein verspreid naar de omgeving.

Deelnemers

Beleidsmakers, vergunningverleners, industrie, brancheverenigingen, aanbestedende partijen, aannemers en projectontwikkelaars.

Oplossingsrichting

Vanuit de producenten zijn richtlijnen voor voorkomen van verspreiding van EPS bij gebruik in de open lucht ontwikkeld. Deze worden echter niet breed toegepast. Het is mogelijk om in vergunningen en bij aanbestedingen voorschriften op te nemen om verspreiding van EPS te voorkomen. Omdat er geen normen zijn voor dit materiaal wordt echter niet vaak van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. *Denk aan ontwerp van een 'gesloten bouwplaats', waaruit geen EPS*

SCHONE RIVIEREN

verspreid naar de omgeving; preventieve maatregelen op bedrijventerreinen; wijze van inzamelen, die kwaliteit EPS op peil houdt om hergebruik te maximaliseren; handhaafbare voorschriften in vergunningen en bij aanbestedingen; sectorafspraken; verplichtingen in beleidsvoorstellen; alternatieven.

Waar zijn we niet naar op zoek:

downcycling; verwerking van EPS afval in laagwaardige toepassingen.

Criteria voor de oplossing

- Oplossingen hebben een significant effect op terugdringen zwerfafval
- Oplossingen hebben een mogelijk dempend effect op primaire plasticproductie en stimulerend effect op hergebruik
- Implementatie van de oplossing is binnen een tijd (of termijn) behaald
- De kosten mogen een succesvolle implementatie niet in de weg zitten
- Oplossingen zijn laagdrempelig
- Oplossingen sluiten met voorkeur aan op lokale of landelijke afspraken
- Oplossingen zijn kansrijk om sectorbreed gedragen te worden

Subvragen die bij de challenge horen

1. Hoe kunnen producenten maatregelen effectief en toepasbaar maken?
2. Welke interventies kunnen het juiste gedrag op bouwplaatsen, havens en industrieterreinen stimuleren?
3. Hoe kunnen in vergunningen en bij aanbestedingen voorschriften worden opgenomen om het juiste gedrag te stimuleren?

Bronnen

- <https://www.sciencedaily.com/releases/2021/03/210317181624.htm>
- <https://www.youtube.com/watch?v=fQR-LNDjip8>
- https://www.cleanwater.org/files/publications/ca/cwa_fact_sheet_polystyrene_litter_2011_03.pdf
- <https://www.greenmax-machine.com/let-us-prevent-styrofoam-raining-down-from-construction-site-with-styrofoam-densifier-on-may-day.html>
- <https://www.youtube.com/watch?v=LoN0kfz9T0I>
- <https://www.cresco-group.com/5-good-reasons-for-not-using-polystyrene-in-your-foundation/>
- <https://www.plasticsoupfoundation.org/het-nurdle-dossier/nurdle-dossier-industrie/>

De Schone Rivieren Hackathon is onderdeel van [Schone Rivieren](#), een initiatief van IVN Natuureducatie, Stichting De Noordzee en Plastic Soup Foundation. Schone Rivieren verzamelt met behulp van burgerwetenschap gegevens over de hoeveelheid, samenstelling en herkomst van rivierafval. Er zijn inmiddels meer dan 1000 vrijwillige rivierafvalonderzoekers opgeleid die in

SCHONE RIVIEREN

het voorjaar en in het najaar metingen uitvoeren. Het onderzoek is het grootste afvalonderzoek in de Nederlandse rivierdelta. De Schone Rivieren-aanpak richt zich op vier O's: Opruimen, Onderzoeken, Ontdekken en Oplossen. Het doel? Plasticvrije rivieren in 2030.